

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Naturvårdsenheten

Jörel Holmberg

010-22 45 169

0701-805395

2014-03-12

Sida

1(5)

Anteckningar Hornborgarådets möte den 7 mars 2014

Deltagare: Ulf Eriksson, Thomas Hjert och Klara Börjesson Ahlqvist, Falköpings kommun, Fredrik Nordström, Marie Wennerholm och Maria Nordström, Skara kommun, Tomas Fellbrandt och Helena Dahlström, Skövde kommun, Jenny Almén Linn, Next Skövde, Rune Skogsberg, Mariestads kommun, Sven Swedberg, Lars Jacobzon, Anders W Bergström, och Jörel Holmberg, Länsstyrelsen, Mats Wiberg, konsult Västsvenska Turistrådet

1. Välkomna, *Sven Swedberg*

Presentation laget runt.

2. Förnyelseprojektet vid Hornborgasjön, *Anders Bergström*

Anders informerade om förnyelseprojektet som ska vara klart 2016. Ombyggnationer vid Fågeludden är försenade. Nytt naturum kan inte öppnas nu i vår, blir nästa vår istället. Invigning nytt naturum och utställning planeras till mars 2015. Ska nu upphandla ombyggnationen av naturum. Blir nu generalentreprenad ist f totalentreprenad. Planerad igångsättning 1/9. Även ny utställning upphandlas under våren.

Projektör av ny entrebyggnad upphandlad, det blev Arkitekturum i Mstd. De gjorde skiss i Bird-projektet och även nya Utsikten.

VA frågan Fågeludden ska förhoppningsvis också komma igång i år. Trandansen, vatten/avlopp ska påbörjas i höst. NV tycker det låter intressant med ny byggnad vid Trandansen men vill att kommunerna utvecklar tankarna och presenterar ngt mera konkret.

3. Uppdatering besöksmålet Varnhem, *Marie Wennerholm och Lars Jacobzon*

Postadress:	Besöksadress:	Telefon/Fax:	Webbadress:	E-post:
542 85 Mariestad	Hamng 1	010-224 40 00 (växel) 010-224 50 31 (fax)	www.lansstyrelsen.se/vastragotaland	Jorel.holmberg@lansstyrelsen.se

Organisation för projekt överbyggnad i Varnhem är klar. Arbetsgrupp är utsedd (Lst, Skara kn, pastoratet) och styrgrupp är bildad (stiftet, pastoratet, församlingen, kommunen, Lst, sparbanksstiftelsen, Västsvenska Turistrådet, Västergötlands museum). Det finns nu förslag på byggnation med kostnadsförslag. Man tittar på möjligheten att bilda en ekonomisk förening med pastorat, stift o kommun.

Ruinen **med** lämningar av kyrkogrund grävdes fram 2005-2008, förmodligen vår äldsta stenkyrka, speciellt med källare. Syfte med överbyggnad är att kunna visa ruinen, den ska skyddas från väder och vind, källaren kantas av en glasvägg där man kan stå utanför och titta ner, ska vara tillgängligt för personer med funktionsnedsättning, kommer att göra en entré till källarplanet, ska kunna åka hiss upp till ovanvåningen därifrån. Kostnad beräknad till 9 Mkr, varav byggkostnad 5,7 Mkr, projektering 1 Mkr, plus budgetreserv o moms 1,6 Mkr. Viss finansiering är klar: Sparbanksstiftelsen 3 Mkr, Lst 1,5, +utgrävning 0,5, presumtiva finansiärer är Grevilli fond, Allmänna arvsfonden, regionen och näringslivet. Arbetsgruppen har tagit fram en folder för att marknadsföra projektet och hitta finansiärer. Man tittar också på möjligheterna att skapa en våtmark söder om Varnhem.

Tidplan: Beror på finansieringen, arbetsgruppen räknar med att ta bort Leca-kulorna i höst och påbörja byggnation våren 2015.

Koppling till Ekornavallen och megalitcentrum? Megalitcentrum planeras i Plantis, inne i Falköping.

4. **Företagsanalys, lokalt index och besöksundersökning Hornborgasjön, Mats Wiberg**

Företagsanalys: För att få ett bättre underlag till de scenarier som presenterades på förra mötet, har en företagsanalys utförts under hösten 2013. Telefonintervjuer gjordes med 21 företag (20 % av totalen) inom olika branscher. Resultat: många har starkt engagemang, det är en heltidssysselsättning för de flesta, men sommarsäsongen viktigast. Intresset för att utöka och bli större är begränsat. Trandansen viktig för hälften av företagen – den förlänger säsongen och är viktig för marknadsföringen. Det finns ett stort intresse för samordnad marknadsföring under Trandansen och framförallt under resten av året. Detta skulle ge intäktsökningar utan större investeringar. En av utmaningarna i den framtida utvecklingen i området är små aktörer som inte är intresserade av att växa.

Lokalt index: nuvarande statistik från SCB är trög uppföljning med sen statistik från SCB. Det finns ett stort intresse f a göra lokala uppföljningar. En fråga om det finns ett intresse från företagen att medverka kommer att gå ut inom kort. Lokalt index följs görs tertialvis, VT bekostar och kan ev. hålla i det även i framtiden. Det bygger på en automatiserad undersökning som görs väldigt enkelt.

Evenemangsundersökning Trandansen 2014: Evenemangsundersökningen bekostas av Västsvenska Turistrådet och kommer genomföras av HUI Research. En uppdatering och utveckling av den besöksundersökning som genomfördes 2005.

Statistiken skapar en bas för kunskapsutveckling och för möjligheterna att ge en korrekt bild av turismens effekter och utveckling till politiker, myndigheter och näringsliv. Undersökningen kan fungera som ett underlag för prioriteringar av utvecklingsbehov och för analyser av utvecklings- och affärsmöjligheter.

Hur gå vidare? Det finns ett stort intresse för samarbete men detta kräver samordning och troligen offentligt engagemang. Mats bedömer Scenario 1 som ointressant medan scenario 3 ligger för långt fram i tiden. Han bedömer att scenario 2 är det bästa alternativet. Detta innebär att utveckla Trandansen tillsammans m övrigt utbud i regionen Hornborgasjön-Varnhem-Valle tillsammans med städerna, samordning av de produkter som finns idag, fixa paketeringen, affärsutvecklingen blir nästa steg.

Det behövs en formaliserad organisation med anställd projektledare. Kommunerna måste gå i bräsch, ta initiativ och bestämma hur de vill utveckla området. Dags för kommunerna att ta ställning!

Stort intresse från kommunerna att gå vidare.

Exempel på paketering är en bokningsbar aktivitet med guidning under Trandansen m utgångspunkt från Falbygdens osteria. Turen kommer att gå dagligen. En lyckosam och hållbar paketering förutsätter att man har en kvalitetssäkrad produkt som efterfrågas marknaden och att det finns företag som vill och kan äga och utveckla paketet.

5. **Fördjupat samarbete området runt Hornborgasjön** *Maria Nordström*

Maria har börjat föra dialog m politiken om scenario 2. Skara vill arbeta vidare med scenario 1+2, Falköping är väldigt positiva. Maria har ännu inte hunnit träffa Skövde. Viktigt att politikerna i berörda

kommuner för en dialog och att Skövde får en presentation liknade den som hållits i Skara och Falköping. Underlag behöver tas fram för diskussioner på kommunnivå. Falköping vill även få med Lst för att koppla till diskussion om Trandansen.

Beslut: Maria Nordström får i uppdrag att ta fram ett konkret förslag. Falköpings kommun tar ansvar för att detta förs vidare till politik och tjänstemän i de andra kommunerna.

6. Östen, nytt landsbygdsprojekt på gång – Karin Hante gnm Jörel Holmberg

Projektet Samverkan Sjön Östen är igång aktivt sedan i höstas. Det har varit många träffar med enskilda och grupper, bl.a. med lantbrukare, kommunerna, myggföreningen och betesföreningen. Målet är att tillsammans i bygden och med verksamma aktörer fundera på hur man vill komma tillrätta med t.ex. landskapsskötsel, tillsammans med Länsstyrelsen. Vilka gemensamma mål har man? Vad vill man prioritera att göra på kort respektive lång sikt och var hittar man finansiering? När nya landsbygdsprogrammet kommer igång, ska man vara redo att söka pengar till åtgärder. Alternativt kan det finnas annan lämplig finansiering, t.ex. LONA. Exempel på startade grupper är:

- Myggföreningens styrelse som vi stöttar i åtgärder, som även ger naturvårdsnytta. De planerar att söka LONA-medel inför 2015.
- Flistadviken, med markägare, djurhållare och boende som önskar göra åtgärder där.
- Ösans utlopp, personal från Lst vattenvård kommer att arbeta som en resurs där det dels gäller att ta reda på vad som hänt, dels vad de vill göra i området. Samverkan Tidans vattenförbund, Skövde kommun och markägare (varav vissa lantbrukare)
- Betesföreningen, som i fallet Flistad, knoppas av till en mindre grupp med även markägare och boende. Jag arbetar mycket med att försöka minska det risktagande lantbrukarna tar idag med att ha miljöersättningar på alla marker närmast sjön. Lyfta slätter och bränning som alternativ skötselmetoder. Värdesätta landskapsskötseln.
- Kulturmiljöspåret – Tillsammans med Claes Ström, Lst kulturmiljö, arbeta med några kulturlämningar som bygden vill lyfta. Samverkan med Fågelsjö i kulturbygd, hembygdsföreningar, byalag, berörda markägare och kommunerna.
- Länsstyrelsen sätter upp 9-10 besöksräknare runt sjön innan 1 april.
- Eventuell medverkan i konstrundan kring Kristi himmelfärd
- Föreläsningsserie under våren

- Fältvandringar
- Eventuellt en våtmarksslätterdag i sommar

7. Avslutning, nästa möte

Nästa möte bestämdes till den 14 oktober kl 12.00 på Falbygdens Osteria!

Anteckningar

Jörel Holmberg

Bilagor:

Bilaga 1 Beslutsunderlag Trandansen

Bilaga 2 Rapport företagsanalys

Bilaga 3 Föreläsningsserie vid sjön Östen